

Kehotteet työpaikkaohjaajan työn tueksi

Seuraavat kehotteet on tarkoitettu käytettäväksi generatiivisen AI-työkalun (kuten ChatGPT, Microsoft Copilot, Mistral Le Chat ja Google Gemini) kanssa. Kehotteet ovat yksinkertaisia pyyntöjä tekoälylle, joiden tavoitteena on tukea työpaikkaohjaajaa perehdytyksen suunnittelussa, oman ohjauksen reflektoinnissa ja muun materiaalin (mm. ohjeet, tiedotteet) valmistelussa. Ohjaajan tulee kuitenkin itse aina tarkistaa lopputulos ja sen käyttökelpoisuus omassa ohjauksessa, sillä generatiivinen tekoäly on pohjimmiltaan tekstigeneraattori eikä sisältöasiantuntija.

Kehotteissa on hakasulkeissa osia, jotka muutetaan työpaikkakohtaisesti haluttuun muotoon ennen AI-työkalulle syöttämistä. Vaihda hakasulkeiden tilalle tarkasti määritelty ala tai aihe, johon haluat tekoälyn tuottavan vastauksen. Jos tiedät sen tutkinnon osan nimen, mitä ammattitaitovaatimuksia opiskelija harjoittelee työssäoppimisjaksollaan, sekin kannattaa mainita kehotteessa. Näin tekoäly kohdistaa vastauksensa oikeisiin asioihin. Arvioi myös, mille kielitaidon taitotasolle vastauksen vaikeustaso pitäisi sovitaa. A2-tason opiskelijalla on vasta "kehittyvä peruskielitaito", B1-tason opiskelijalla on "toimiva peruskielitaito", B2-tason opiskelijalla on "sujuva peruskielitaito" ja sen tason jälkeen opiskelija on "taitava itsenäinen kielenkäyttäjä". Kaiken tasoiset kielenoppijat tarvitsevat kuitenkin joskus keskustelukumppanin tukea.

1) Tukea työssäoppijalle työpaikan (ammattialan) sanaston omaksumiseen

Kehote:

"Ohjaan vieraskielisiä ammatillisen koulutuksen perustutkinto-opiskelijoita alalla [ALA]. Opiskelijoiden suomen kielen taso on noin [A2, B1]. Työpaikalla käytettävät ammattitermit ovat: [KIRJOITA TÄHÄN 10–15 AMMATTITERMIÄ]. Suunnittele kielitietoinen harjoituskokonaisuus itsenäiseen opiskeluun, jossa opiskelija ymmärtää termien merkityksen työtilanteissa, harjoittelee termien käyttöä puheessa ja/tai kirjoituksessa sekä saa kielellistä tukea (esimerkit, mallilauseet, rakenteet)."

2) Sanasto olemassa olevan materiaalin tueksi

HUOM: tarkista materiaalin käyttöehdot varmistaaksesi, että sinulla on lupa antaa se AI-työkalulle! Tekijänoikeussuojattua materiaalia (esim. oppikirjat) ei yleensä saa syöttää tekoälyn käyttöön sellaisenaan.

Kehote:

"Tee tästä materiaalista vieraskielisille ammatillisen koulutuksen [ALA] opiskelijoille (suomen taitotaso [A2, B1]): 1. sanasto, jossa on sanojen selitykset selkosuomeksi ja lause-esimerkkejä, 2. aukkotehtävä samoista sanoista."

Ohje: [Liitä oma työtehtäväohje tai muu teksti tekstinä tai liitetiedostona.]

3) Ohjeiden ja tehtävänantojen selkeyttäminen

HUOM: tarkista materiaalin käyttöehdot varmistaaksesi, että sinulla on lupa antaa se AI-työkalulle! Tekijänoikeussuojattua materiaalia (esim. oppikirjat) ei yleensä saa syöttää tekoälyn käyttöön sellaisenaan.

Kehote:

“Muuta tämä teksti selkokieliseksi. Käytä lyhyitä lauseita, konkreettisia sanoja, helppoja rakenteita ja selkeästi etenevää järjestystä. Kirjoita niin, että suomen kieltä opiskelevan on helppo ymmärtää. Säilytä alkuperäisen sisällön tarkoitus. Anna jokaisen tekstikappaleen jälkeen kappaleen sanasto, jossa on sanan selitys selkosuomeksi ja käännös [VALITSE KIELI].”

Ohje: [Liitä oma työtehtäväohje tai muu teksti tekstinä tai liitetiedostona.]

4) Puhutun kielen ymmärtämisen tukeminen ohjaustilanteessa

Kehote:

“Ohjaustilanteessa [ALA] ammatillista perustutkintoa suorittavien vieraskielisten opiskelijoiden on vaikea ymmärtää puhuttua suomea. Kerro minulle, mikä puhutussa kielessä voi olla haastavaa vieraskielisille opiskelijoille/harjoittelijoille ja ehdota keinoja puheen selkeyttämiseen, kuullun ymmärtämisen tukemiseen, puhemallien tarjoamiseen. Vastaa käytännönläheisesti.”

5) Kirjoittaminen ammatillisissa tilanteissa

Kehote

“Työpaikalla [ALA, TYÖPAIKKA] tulee kirjoittaa [RAPORTTI / KIRJAUS / LOMAKE / SUUNNITELMA, SÄHKÖPOSTI ASIAKKAALLE yms.], mutta vieraskielisten ammatillista perustutkintoa suorittavien työssäoppijoiden kehittyvä kielitaito vaikeuttaa tehtävää. Ehdota kielitietoinen tapa tukea kirjoittamista siten, että työssäoppija voi oppia ja osoittaa ammattiosaamista. Haluan myös, että kielellinen kuormitus ja ohjaustyön määrä vähenee. Anna esimerkki kirjoitusmallista tai rungosta.”

6) Työssäoppijoiden puhumisen aktivointi

Kehote:

“Haluan lisätä vieraskielisten ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden kykyä osallistua keskusteluun työpaikalla [TYÖPAIKKA tai ALA] aiheesta [AIHE], koska opiskelijat käyttävät vain vähän suomea. Ehdota kielitietoisia tapoja madaltaa puhumisen kynnystä, antaa kielellisiä malleja, tukea ja rohkeutta puhumiseen. Suunnittele yksi konkreettinen tapa.”

7) Arviointi kielitietoisesti

Kehote:

“Arvioin ammatillisen koulutuksen perustutkinto-opiskelijoiden osaamista tehtävässä [TEHTÄVÄ / NÄYTTÖ], he ovat vieraskielisiä. Kerro minulle, missä kohtaa kehittyvä tai puutteellinen kielitaito on vaarassa vaikuttaa ammattiosaamisen arviointiin epärelevantilla tavalla, miten voin erottaa ammattiosaamisen ja kielitaidon toisistaan. Osoita minulle myös, mitkä ammattitaitovaatimukset toisaalta edellyttävät riittävää kohdekielen osaamista, jotta ammattitaitovaatimus täyttyy. Ehdota kielitietoisia arviointikäytäntöjä ja vaihtoehtoisia tapoja osoittaa osaaminen. Ammattitaitovaatimukset ja arvosanojen kriteerit löytyvät täältä tai liitteenä: [LÄHDE].”